

ІНДИКАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ МУНІЦИПАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто теоретико-методологічні положення щодо можливостей запровадження індикативного планування. Розкрито концептуальні засади побудови та методичні аспекти формування узгодженої системи показників, розроблено систему показників управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств задля підвищення життєвого рівня населення регіону. Аргументовано принципи розроблення системи індикативного планування та формування індикативних планів, на яких базується сформована система показників. Визначено основні вимоги до показників, які входять у систему.

Ключові слова: індикативне планування, муніципальні підприємства, соціально-економічний розвиток, індикатори, система показників.

Вступ. Розвиток місцевого самоврядування як одного з основних атрибутів демократичного процесу управління суспільством зумовлює підвищення ролі муніципальних установ щодо забезпечення ефективності їх функціонування. Становлення ринкових відносин призводить до "економізації" діяльності місцевих органів влади і всього місцевого співтовариства. Муніципальні установи, що перетворилися на самостійні суб'єкти економічного життя, стають реальними учасниками регіонального економічного процесу. Основною метою місцевого соціально-економічного розвитку є створення якісного муніципального середовища, що охоплює сукупність умов життя населення та функціонування суб'єктів господарювання на відповідній території.

Вивчення досвіду стратегічного планування розвитку муніципальних об'єднань показує, що проблеми, які виникають у процесі розроблення та реалізації стратегії, можна вирішити з використанням переваг такого інструменту стратегічного управління, як індикативне планування на засадах розроблення і впровадження у практику управління муніципальними утвореннями системи дієвих індикаторів соціально-економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел за окресленою проблемою дає підставу стверджувати, що можливості використання світового досвіду індикативного планування потребують подальшого осмислення та опрацювання. Значну увагу цій проблемі приділено у працях таких науковців, як Б. Андрушків, В. Кушлін, Н. Волгін, О. Кузьмін, О. Лазаренко, О. Петрос, Ю. Погорелов, О. Приходько, Л. Удотова, С. Українець, Ю. Штуль та ін. (Andrushkiv, Pohaidak & Slobodian, 2014; Pogorelov & Deeva, 2013). Деякі завдання щодо вирішення проблеми ефективного управління розвитком муніципальних підприємств розглянуто у працях (Snisarenko, 2012; Fedoryshyn, 2013; Sych & Cheriha, 2010) однак їх актуальність, багатоаспектність і складність обумовлюють доцільність здійснення подальших досліджень.

Формулювання мети дослідження. Метою роботи є дослідження та узагальнення теоретико-методологічних положень щодо можливостей запровадження між-

народного досвіду індикативного планування, розгляд концептуальних засад побудови та методичних аспектів формування узгодженої системи показників управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств задля підвищення життєвого рівня населення регіону (території).

Вирішення поставленого завдання вимагає застосування адекватних методів менеджменту – математичного моделювання, мотивації персоналу, адміністрування тощо. Одночасно виникає потреба у розробленні відповідних методів побудови інструментів управління розвитком муніципальних підприємств на основі сформованої системи показників (індикаторів).

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз історичних, соціально-політичних та організаційно-правових особливостей розвитку економіки нашої держави свідчить про потреба раціонального поєднання економічного централізму, що базується на втручанні держави в економіку, і ринкового саморегулювання. З усіх можливих варіантів забезпечення такого поєднання (за заданих цілей і ресурсних обмежень) найбільш доцільним є побудова моделі індикативного управління національною економікою, найважливішим елементом якої вважають індикативне планування.

Загалом індикативне планування визначають як сукупність процедур встановлення і забезпечення досягнення загальнонаціональних пріоритетів шляхом узгодження (координування) інтересів і діяльності державних та недержавних органів управління, а також суб'єктів господарювання як рівноправних учасників процесу управління економікою, які поєднують державне регулювання з ринковим саморегулюванням та ґрунтуються на збалансованій системі показників (індикаторів) соціально-економічного розвитку країни, регіону, галузі, муніципальних структур, підприємств і організацій.

Результати дослідження свідчать, що індикативне планування потрібно розглядати як складову частину системи державного регулювання на усіх рівнях управління, а індикативні плани – як організаційно-економічний інструмент трансформації прогнозів, цільових програм, концепцій розвитку тощо в сукупність соці-

Цитування за ДСТУ: Тимошук М. Р. Індикативне планування як інструмент управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств / М. Р. Тимошук // Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. – 2017. – Вип. 27(2). – С. 150–154.

Citation APA: Tymoshchuk, M. R. (2017). INDICATIVE PLANNING AS A MANAGEMENT TOOL OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF MUNICIPAL ENTERPRISES. *Scientific Bulletin of UNFU. Economic Series*, 27(2), 150–154. Retrieved from: <http://nv.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/244>

ально-економічних індикаторів, а також як засіб координування управлінських дій для досягнення встановлених цілей.

Стрижнем індикативного планування є узгоджена взаємодія центральних, регіональних органів державного регулювання та суб'єктів господарювання. Важелями економічного впливу на розвиток економіки з боку органів державного регулювання слугують податкова система, квоти, дотації, ліцензії, тарифи, облікова ставка, норми амортизаційних відрахувань тощо.

До основних принципів розроблення системи індикативного планування та формування індикативних планів потрібно віднести (Saidova et al. 2003): рекомендаційний, а не директивний характер планових завдань; комплексність розроблення планів з узгодженням інтересів усіх суб'єктів господарювання; наукову обґрунтованість планових рішень; спрямованість плану на досягнення головної стратегічної мети та вирішення пріоритетних завдань розвитку економіки; безперервність, системність і гнучкість планування.

До особливостей індикативного планування потрібно віднести (Mogozova, 2011):

- рекомендаційний характер планових завдань;
- мотивацію до спонукання суб'єктів господарювання щодо удосконалення і впровадження нормативно-правничої бази, контролю за чітким виконанням законів;
- координацію діяльності державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і суб'єктів господарювання на основі взаємних зобов'язань та інтересів із виконання показників індикативного плану;
- узгодженість і несуперечливість цільових дороговказів соціально-економічного розвитку країни, галузей, районів і міст, які досить детально характеризують взаємопов'язаний розвиток виробничої та соціальної та екологічної сфер діяльності.

У праці О. Л. Коледова (Koledova, 2002) зазначає, що зміст системи індикативного планування полягає в науковому визначенні цілей і завдань передбачуваного розвитку територіального утворення кожного рівня, розроблення дієвих засобів їх досягнення, реального якнайширшого ознайомлення суб'єктів економіки щодо параметрів та механізмів його реалізації. Індикативний план встановлює умови (правила гри), які впливають на ефективність виробництва тієї чи іншої продукції, надання послуг, сприяючи "переливанню" капіталу в галузі (підприємства), які мають максимально сприятливі економічні умови для своєї діяльності. Керівництво територіального об'єднання визначає межі підприємницької вигоди і, використовуючи різні інструменти (податки, податкові кредити, митні тарифи, квоти, ліцензії, дотації, норми амортизації і т. ін.), здійснює соціально відповідальне регулювання господарської діяльності у ринкових умовах.

Індикативне планування, як сукупність процедур узгодження економічних процесів, реалізують на різних рівнях управління у формах, основні з яких наведено в табл. 1 (Feshchur et al. 2016). Переймаючи світовий досвід щодо впровадження системи індикативного планування, можна вважати доцільним введення до неї таких елементів, як сукупність індикаторів соціально-економічного розвитку, методи індикативного планування та соціально-економічна взаємодія усіх заінтересованих сторін на кожному ієрархічному рівні управління.

Система індикаторів загалом дає змогу оцінити зміст і характер соціально-економічних процесів у країні, а також у галузях економіки і соціальної сфері, у муніципальних органах та суб'єктах господарювання. Індикатори спрямовані на реалізацію таких завдань: установа рівня ефективного розвитку економіки і соціального добробуту населення (порогові значення); планування дій державних органів виконавчої влади для досягнення порогових значень; контроль за досягненням запланованих результатів; застосування регульовальних дій; оцінювання ефективності діяльності державних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

На підставі проведених досліджень і згідно з установленними рівнями індикативного планування доцільно виокремити таку систему індикаторів:

- індикатори збалансованого соціально-економічного розвитку країни, до яких входять узагальнені макроекономічні показники і показники рівня життя населення;
- індикатори збалансованого розвитку економіки, соціальної сфери та екосистеми, які відображають найважливіші орієнтири розвитку галузей, міжгалузевих комплексів, а також сфери обслуговування населення;
- індикатори узгодженого соціально-економічного розвитку регіонів, до яких входять узагальнені показники, що характеризують сталий економічний і соціальний розвиток регіону, міста, району, населених пунктів;
- індикатори збалансованого соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання, до яких входять індикатори розвитку підприємств реального сектору економіки і бюджетних організацій.

Треба зазначити, що проблеми формування систем індикаторів на різних рівнях управління є предметом наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. Для прикладу, наведемо сукупність індикаторів розвитку регіону (Ksenofontov, 2010), яку зведено в табл. 2. Водночас, формування узгодженої системи індикаторів розвитку муніципальних підприємств потребує створення відповідного теоретичного базису.

Індикативне планування розвитку територіальних об'єднань муніципальної власності слугує інструментом координації інтересів діяльності органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств усіх форм власності та населення, який спрямований на комплексний розвиток території, базується на розробленні системи індикаторів, що характеризують соціально-економічні процеси, з урахуванням далекоюсяжних цілей і завдань та передбачає визначення пріоритетів, встановлення сукупності компліментарних цілей стейкхолдерів, прогнозування, бюджетування, програмування, концентрацію та інші процедури на всіх рівнях управління муніципальними утвореннями.

Управління розвитком муніципальних установ територіальних об'єднань на основі індикативного планування – це форма управління, що охоплює організацію діяльності з індикативного планування, прогнозування, реалізації індикативного плану, моніторингу та контролю за його виконанням, а також регулювання. При цьому індикативний план передбачає наявність переліку прогнозно-орієнтованих індикаторів зі встановленими на певний термін пороговими значеннями, які використовують у діяльності управлінських структур адміністрації міста (території) і слугують орієнтиром для суб'єктів господарювання.

Табл. 1. Форми індикативного планування

Типологічна ознака	Форма індикативних планів	Зміст
1. Часовий горизонт планування	Довготермінові – терміном понад 5 років	Встановлення прогностичних значень основних соціально-економічних показників розвитку
	Середньотермінові – терміном від 2 до 5 років	Встановлення цільових індикаторів науково-технічного і соціально-економічного розвитку з урахуванням мінливості бізнес-середовища
	Короткотермінові – терміном до 1 року	Річні кон'юнктурні плани деталізують завдання, слугують інструментом коригування середньотермінового плану з урахуванням дії зовнішніх і внутрішніх чинників
2. Рівень управління економікою	План соціально-економічного розвитку країни	Прогнози, бюджетні плани, програми розвитку, які розробляють державні органи управління
	Плани соціально-економічного розвитку регіонів, територій	Прогнози, муніципальні програми розвитку, бюджетні плани, які розробляють регіональні органи державного управління за участі органів місцевого самоврядування, громадських організацій, науково-технічних та освітніх інституцій
	Плани розвитку галузей (видів економічної діяльності), територіально-виробничих комплексів	Плани, прогнози, програми розвитку мегакорпорацій, фінансово-промислових груп тощо
	Плани розвитку підприємств	Плани виробничо-господарської діяльності та соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання
3. Документальне представлення	Система документів	Цілісна система логічно структурованих документів, що містять обґрунтовану стратегію соціально-економічного розвитку країни, регіонів, територій, галузей, суб'єктів господарювання
	Відокремлені документи	Спеціально розроблені розрізнені програми, прогнози, доповіді, бюджети, які не зведені в єдиний документ, але взаємопов'язані

Табл. 2. Індикатори узгодженого соціально-економічного розвитку регіону за основними видами економічної діяльності

№ з/п	Назва індикатора	Характеристика
Динаміка обсягів виробництва за основними видами економічної діяльності		
1.1	Приріст виробництва за основними видами економічної діяльності, %	Динаміка виробництва за основними видами економічної діяльності
1.2	Співвідношення середньої заробітної плати та прожиткового мінімуму	Рівень життя населення
1.3	Частка найбільшої галузі в загальному обсязі виробництва за основними видами економічної діяльності, %	Рівень галузевої диверсифікації економіки
1.4	Динаміка коефіцієнта оновлення основних засобів за основними видами економічної діяльності, %	Темпи оновлення основних засобів за основними видами економічної діяльності
1.5	Приріст експорту за основними видами економічної діяльності, %	Динаміка експорту за основними видами економічної діяльності
1.6	Зміна продуктивності праці за основними видами економічної діяльності, %	Динаміка продуктивності праці за основними видами економічної діяльності
Динаміка зайнятих працівників за основними видами економічної діяльності		
2.1	Зміна чисельності зайнятих працівників за основними видами економічної діяльності, %	Динаміка зайнятих працівників виробництва за основними видами економічної діяльності
2.2	Частка зайнятих працівників у найбільших галузях, %	Рівень диверсифікації економіки
2.3	Рівень безробіття, %	Характеризує частку населення, яке зареєстроване на біржі праці та визнане безробітним, від загальної кількості економічно активного населення

Завдання регулювання соціально-економічними процесами у територіальних об'єднаннях зводяться до того, щоб забезпечувати: баланс інтересів усіх зацікавлених сторін; ефективне використання територіальних ресурсів муніципальних об'єднань; безперервне та ефективне функціонування всієї соціально-економічної сфери територіального утворення; високий життєвий рівень населення; збалансоване вирішення соціально-економічних завдань зі збереженням якості навколишнього середовища.

І, якщо на макрорівні сформовано сукупності показників соціального розвитку населення та стану навколишнього середовища, то на мікрорівні (на рівні муніципальних підприємств) не тільки не сформовано аналогічні групи показників, але і не розроблено узгодженого теоретичного підходу до їх виокремлення і формування.

Враховуючи наведені вище системоутворювальні вимоги, окреслимо загальні принципи побудови системи показників управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств:

- система показників повинна бути повною, тобто охоплювати усю багатогранність соціальної взаємодії під-

приємства з навколишнім, зовнішнім та внутрішнім середовищем, а також враховувати як фінансові, так і нефінансові показники (бути різноманітною);

- кількість показників, які входять у систему, повинна мати мінімальну конфігурацію – за принципом В. Парето ("20/80") мінімальності факторів впливу система показників повинна містити достатньо повну, але не надмірну їх кількість, що сприятиме спрощенню як обчислювальних, так і аналітичних процедур;
- система показників повинна бути гнучкою, тобто допускати можливість її періодичної трансформації шляхом уведення нових актуальних та вилучення застарілих чи надлишкових показників;
- система показників повинна охоплювати як показники стану, так і динаміки соціально-економічного розвитку;
- показники, які утворюють систему, мають бути незалежними і несуперечливими та ієрархічно підпорядкованими досягненню головної мети підприємства, а відтак – регіону;
- вагомість показників і груп показників залежить від окресленої мети розвитку підприємства, яка змінюється у часі.

Щодо вимог до показників (індикаторів), які утворюють систему, то першочергово відзначимо такі вимоги:

- доцільності, тобто потреби застосування певного показника для управління відповідним аспектом соціально-економічного розвитку підприємства;
- достовірності, тобто здатності показника до адекватного оцінювання стану чи динаміки соціально-економічного розвитку;
- спрямованості, тобто орієнтованості показника на дослідження певного об'єкта та відображення його конкретних властивостей;
- надійності, тобто здатності показника забезпечувати стійку оцінку незалежно від часу здійснення та особи менеджера;
- доступності, тобто інформаційної визначеності показника та прозорості сприйняття змісту отриманих кількісних (якісних) оцінок.

До додаткових вимог, яким повинні відповідати показники (індикатори), відносять (Feshchur et al. 2016):

- вимірюваність за кількісною чи якісною шкалою, тобто структурованість показника та алгоритмічність процесу обчислень;
- однозначність тлумачення отриманої оцінки соціально-економічного розвитку за показником;
- регуляторність, тобто здатність розроблених на підставі аналізу показника заходів цілеспрямовано впливати на соціально-економічний розвиток;
- оперативність – можливість своєчасного встановлення значень показника на підставі даних інформаційної бази;
- раціональність, тобто співвимірність витрат на аналітичні розрахунки та дієвість отриманих результатів.

Розглянувши принципи побудови системи показників управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств та основні вимоги до показників, які входять у систему, перейдемо до формування їх сукупності.

З урахуванням сфер діяльності муніципального підприємства (виробнича, економічна, фінансова, соціальна) доцільно виокремити чотири групи показників, кожна з яких міститиме відповідні підгрупи та базові показники (індикатори) (див. рисунок).

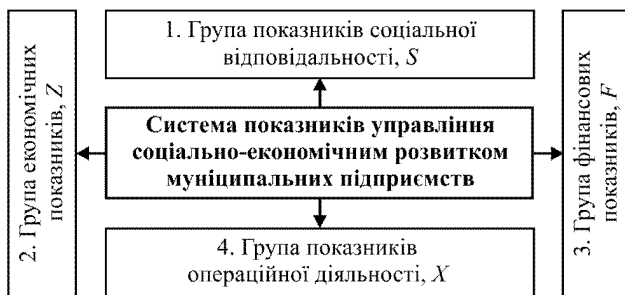

Рис. Система показників управління соціально-економічним розвитком муніципальних підприємств (авторська розробка)

До найвагоміших підгруп показників соціальної відповідальності муніципальних підприємств віднесемо показники оплати праці персоналу (приріст та темп приросту середньомісячної заробітної плати працівників); умов праці та відпочинку (експертна оцінка умов праці та відпочинку працівників, темп приросту експертних оцінок умов праці та відпочинку працівників); а також розвитку персоналу (експертна оцінка та темп приросту експертної оцінки професійної кваліфікації персоналу). З допомогою базових індикаторів названих підгруп показників можна об'єктивно описати рівень соціально-відповідальної діяльності муніципальних

підприємств стосовно працівників. Логіка побудови базових індикаторів полягає у виборі найбільш пріоритетних показників, що дають змогу охарактеризувати стан і динаміку відповідної сфери діяльності.

До групи економічних показників входять дві підгрупи: показники ділової активності (приріст та темп приросту обсягу виробництва продукції; показники економічної ефективності (приріст та темп приросту ринкової вартості підприємства).

Група фінансових показників розвитку підприємства охоплює підгрупи показників рентабельності (рентабельність та темп приросту рентабельності виробництва продукції (надання послуг)), оборотності активів (приріст та темп приросту оборотності активів); ліквідності (приріст та темп приросту коефіцієнта загальної ліквідності).

Підгрупи показників операційної діяльності муніципальних підприємств, на наш погляд, повинні містити показники стану і динаміки, основного капіталу (коефіцієнт придатності основних засобів, фондовіддача, темп приросту фондовіддачі); показники витрат ресурсів на одиницю продукції; показники продуктивності праці (виробіток та темп приросту виробітку на одного працівника).

Особливістю побудови системи показників управління розвитком муніципальних підприємств є те, що на теперішній час у діючих системах бухгалтерського обліку та статистичної звітності не передбачено відображення показників соціальної відповідальності як показників цілком певної групи. Водночас, усвідомлення корпоративної соціальної відповідальності підприємств стосовно персоналу, а також територіальної громади набуває значного поширення і практичного відображення в їх діяльності, що пояснюють як розумінням вимог суспільства до ведення бізнесу, так і економічних переваг, які потенційно чи фактично отримують соціально відповідальні підприємства на шляху формування позитивного іміджу соціального партнера у регіональній громаді, збільшення прихильності та довіри споживачів до продукції (послуг) підприємства та його діяльності, забезпечення лояльності персоналу до системи менеджменту підприємства, утвердження партнерських відносин підприємства із державними органами управління, громадськими організаціями та засобами масової інформації.

Гнучкість системи показників індикативного планування соціально-економічного розвитку муніципальних підприємств забезпечується можливістю періодичного перегляду кількості та видів одиничних показників.

Розроблена система показників індикативного планування соціально-економічного розвитку підприємств відповідає встановленим вище вимогам: ієрархічної підпорядкованості; причинно-наслідкового взаємозв'язку; незалежності; несуперечливості.

Висновки. Використання сформованої системи показників індикативного планування уможливорює оцінювання економічного, фінансового, виробничого та соціального розвитку муніципальних підприємств. Ці показники слугуватимуть основою для побудови інструментів управління розвитком підприємств – багатofакторних регресійних моделей.

Запропонована система показників індикативного планування розвитку муніципальних підприємств дасть

зможу отримати об'єктивну зведену оцінку розвитку підприємства, а відповідно, й оцінити ефективність управління ним, виявити фактори, які негативно впливають на ефективність управління муніципальними підприємствами.

Потрібно зазначити, що планування, яке здійснюється в індикативній формі, визначає для всіх суб'єктів, які у цьому задіяні, майбутні наслідки результатів їх діяльності, допомагає системно поглянути на майбутнє, поєднуючи прагматичну економічну діяльність з регіональними та національними цілями соціально-економічного розвитку.

Перелік використаних джерел

- Andrushkiv, B., Pohaidak, O. & Slobodian, N. (2014). Teoretychni zasady orhanizatsii vnutrihospodarskoho partnerstva ta upravlinnia sotsiuhumanitarnoiu sferoiu v umovakh promysloвого pidpryemstva. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava*, 1(10), 8–21. Retrived from: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14abmupp.pdf>. [in Ukrainian]
- Fedoryshyn, V. S. (2013). Formuvannya sotsialnoi polityky rozvytku komunalnoi vlasnosti terytorialnykh hromad. *Innovatsiina ekonomika*, 11(49), 98–101. [in Ukrainian]
- Feshchur, R. V. (Ed.) et al. (2016). *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnoi vzaiemodiieiu na pidpryemstvakh: metodolohiia ta*

- instrumentarii: monohrafiia*. Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika". Lviv: Vyd-vo "Rastr-7", 230 p. [in Ukrainian]
- Koledova, O. L. (2002). Primenenie jekonomiko-matematicheskogo modelirovanija v indikativnom planirovanii. *Vestnik DGTU*, vol. 2, 4(14), 423–430. [in Russian]
- Ksenofontov, V. I. (2010). Upravlenie sbalansirovannym razvitiem regiona na osnove metodov indikativno-reguljativnogo planirovanija. *Jekonomicheskie nauki*, 12(73), 106–112. [in Russian]
- Morozova, N. I. (2011). Indikativnoe planirovanie: teoreticheskij i prakticheskij opyt razvityh stran. *Upravlenie jekonomicheskimi sistemami: jelektronnyj nauchnyj zhurnal*, 4. Retrived from: <http://www.uecs.ru>. [in Russian]
- Pogorelov, Y. S., & Deeva, K. A. (2013). The tools of maring and implementing for an enterprise derelopment strategy. *European Applied Science*, 8, 199–201. Stuttgart: OPT Publishing.
- Saidova, G. K. et al. (2003). Mezhdunarodnyj opyt indikativnogo planirovanija i vozmozhnosti ego primenenija v Uzbekistane. *Nauchnyj doklad Tsentra jekonomicheskikh issledovanij*. Tashkent, 32 p. Retrived from: <http://www.cer.uz>. [in Russian]
- Snisarenko, C. H. (2012). Prynstypy munitsypalnoho hospodariuvannia v krainakh yevropeiskoho soiuзу: dosvid dlia Ukrainy. *Demokratyчне vriaduvannia*, 9, 23–31. Retrived from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVr_2012_9_14.pdf. [in Ukrainian]
- Sych, N. A., & Chepiha, T. M. (2010). Pidkholdy do upravlinnia komunalnym mainovym kompleksom mista. *Filosofii, metodolohiia, teoriiia ta istoriia derzhavnoho upravlinnia*, 1, 131–139. Retrived from: http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SNA_MKM.pdf. [in Ukrainian]

М. Р. Тимощук

ИНДИКАТИВНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИМ РАЗВИТИЕМ МУНИЦИПАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Рассмотрены теоретико-методологические положения о возможностях внедрения индикативного планирования. Раскрыты концептуальные основы построения и методические аспекты формирования согласованной системы показателей, предложена разработанная система показателей управления социально-экономическим развитием муниципальных предприятий для повышения жизненного уровня населения в регионе. Аргументировано принципы разработки системы индикативного планирования и формирования индикативных планов, на которых базируется сформированная система показателей. Определены основные требования к показателям, которые входят в систему.

Ключевые слова: индикативное планирование; муниципальные предприятия; социально-экономическое развитие; индикаторы; система показателей.

М. R. Tymoshchuk

INDICATIVE PLANNING AS A MANAGEMENT TOOL OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF MUNICIPAL ENTERPRISES

Development of local government as one of the main attributes of the democratic process of governance leads to enhancing the role of local government agencies to ensure their effectiveness. The problems arising in the process of development can be solved using the advantages of such strategic management tool as indicative planning on the bases of development and implementation of the system of effective indicators of social and economic development into management practices of municipal associations. The purpose of the study is to outline controversial aspects of the problem, namely the formation of conceptual principles of development and methodological aspects of the formation of a coherent scoring system of management of socio-economic development of municipal enterprises in order to improve the life of population in the area. In the course of the study some theoretical and methodological provisions on the possibility of the introduction of indicative planning are considered. Methodological aspects and conceptual framework for designing a coherent system of indicators are revealed; the system of indicators of socio-economic development management of municipal enterprises in order to improve living standards in the region is suggested. As for requirements to indicators that form the system, it is necessary to note the following requirements: relevance, accuracy, focus, reliability, availability, measurability, unambiguity, efficiency and rationality. The principles of development of the system of indicative planning and indicative plans, on which the system of indicators is based, are substantiated. We consider it appropriate to distinguish four groups of indicators, each of which will contain appropriate subgroups and basic indicators: a group of indicators of social responsibility; economic performance; financial performance; operating performance. To conclude, the use of developed system of indicative planning enables the evaluation of economic, financial, industrial and social development of municipal enterprises. The proposed system will provide an objective consolidated assessment of company development and, accordingly, evaluate the effectiveness of its management, identify factors that affect the efficiency of municipal enterprises management.

Keywords: indicative planning; municipal enterprises; social and economic development; indicators; system of indicators.

Інформація про автора:

Тимощук Мирослава Романівна, канд. екон. наук, доцент, ДВНЗ "Університет банківської справи", м. Львів, Україна.
Email: itymoshchuk@gmail.com